

περιεχόμενα

08

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΚΡΟΥΠ

Τα Blues Γέννησαν Ένα Παιδί και το Ονόμασαν Rock 'n' Roll

18

ΕΝΑΣ ΚΙ ΕΝΑΣ

Mick Jagger, Keith Richards, Charlie Watts, Ronnie Wood

28

ΠΕΤΡΕΣ ΜΙΑΣ ΑΛΛΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Brian Jones, Bill Wyman, Mick Taylor

30

ΣΤΗ ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Πέρα από συναυλίες, οι ζωντανές εμφανίσεις των Rolling Stones ήταν τελετές, ταραχές, ορόσημα και, πάνω απ' όλα, η πιο αδιάψευστη απόδειξη του γιατί τους αποκαλούν The Greatest Rock and Roll Band in the World

40

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ

Το χρέος του '67 και η εξιλέωση του '98

43

ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Πώς το συγκρότημα επηρέασε την ποπ κουλτούρα, τη μόδα, την τέχνη και τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε την ίδια την έννοια του Rock Star

47

ΑΠΙΘΑΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ, ΑΝΕΚΔΟΤΑ, ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ

Μοναδικές ιστορίες, θρυλικά αντικείμενα και στιγμές που αποδεικνύουν ότι η πραγματικότητα συχνά ξεπερνά και την πιο τρελή φαντασία

50

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥΣ

Λέξεις μιας παγκόσμιας μουσικής γλώσσας

56

ΚΥΡΙΑ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ & ΔΙΣΚΟΚΡΙΤΙΚΕΣ

Οι Δέκα Εντολές του Rock 'n' Roll

68

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ 1950-σήμερα

Μια χρονολογική καταγραφή των γεγονότων που σημάδεψαν την πορεία του συγκροτήματος που αρνείται πεισματικά να σταματήσει να κυλάει

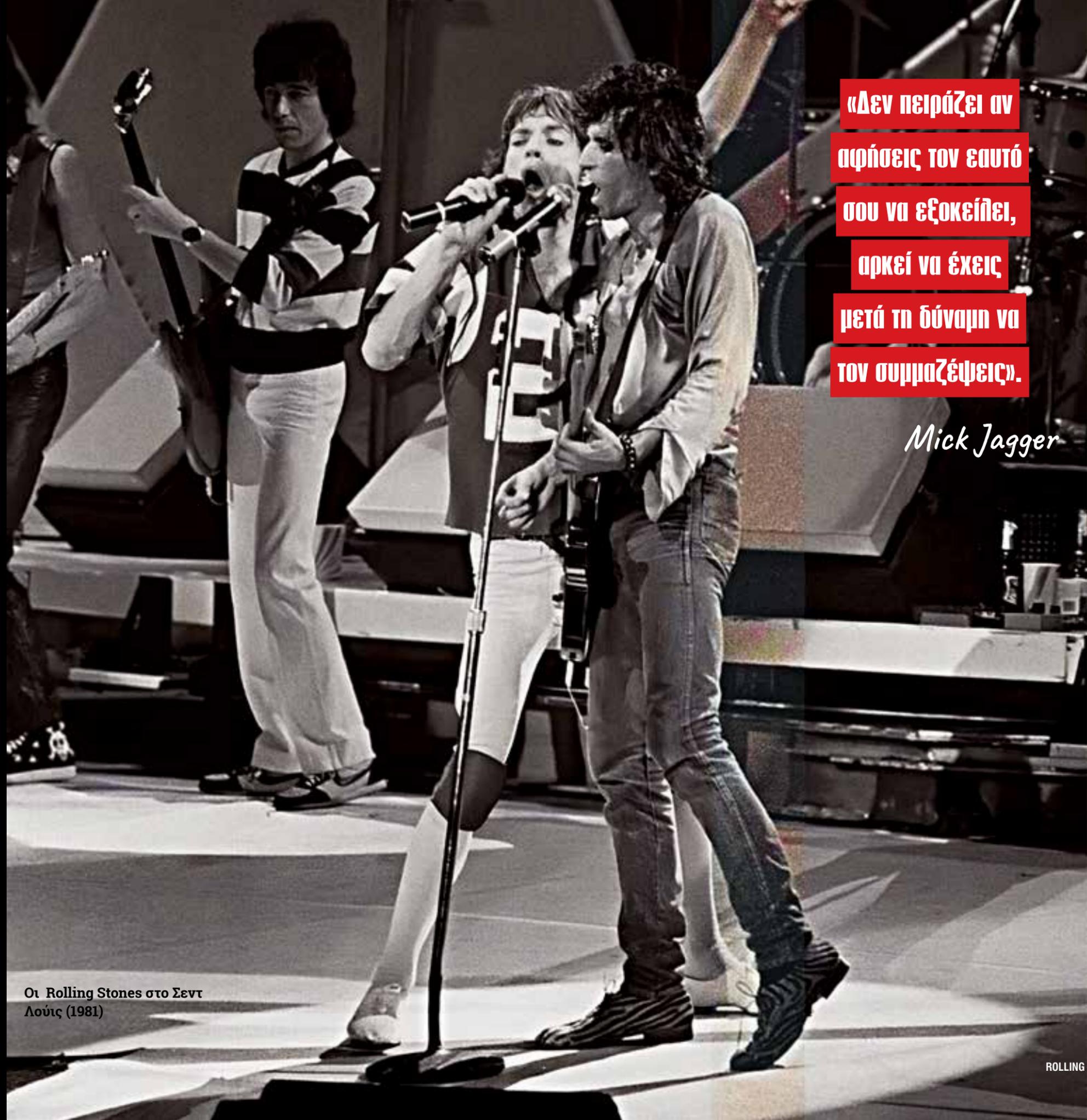
ΕΝΑΣ ΚΙ ΕΝΑΣ

Pleased to meet you,
hope you guess my name

Οι Rolling Stones αντιπροσωπεύουν μια χημεία εκρηκτικών προσωπικοτήτων και ταλέντων που, με ένα τρόπο σχεδόν μεταφυσικό, κατάφερε να παράγει τέχνη αντί να αυτοκαταστραφεί. Ας γνωρίσουμε τους άνδρες πίσω από τον μύθο.

Εξώφυλλο του bootleg άλμπουμ των Rolling Stones Live'r Than You'll Ever Be

«Δεν πειράζει αν
αφήσεις τον εαυτό
σου να εξοκείλει,
αρκεί να έχεις
μετά τη δύναμη να
τον συμμαζέψεις».

Mick Jagger

Οι Rolling Stones στο Σεντ
Λούις (1981)

Mick Jagger

Πριν τους Stones

Ο Michael Philip Jagger γεννήθηκε στις 26 Ιουλίου 1943 σε μια μεσοαστική οικογένεια στο Ντάρτφορντ. Ο πατέρας του, Basil Joe Jagger, ήταν γυμναστής και καθηγητής φυσικής αγωγής, κάτι που ίσως εξηγεί από πού πήγασε η αστείρευτη ενέργεια και η αθλητική αντοχή του γιου του στη σκηνή. Ο Mick ήταν καλός μαθητής, λίγο πειραχτήρι, και από νωρίς λάτρης της μουσικής. Στα εφηβικά του χρόνια, ανακάλυψε τα blues μέσω του Radio Luxembourg και άρχισε να παραγγέλνει δίσκους από το Chess Records του Σικάγο. Η φοίτησή του στο London School of Economics (LSE) με υποτροφία, με σκοπό να γίνει δημοσιογράφος ή πολιτικός, έμελλε να διακοπεί απότομα. Η μοιραία συνάντηση στην πλατφόρμα του τρένου με τον Keith Richards έβαλε οριστικό τέλος σε κάθε σκέψη για μια συμβατική καριέρα. Το πεπρωμένο του δεν ήταν να αναλύει την οικονομία, αλλά να γίνει η ίδια η οικονομία του rock 'n' roll.

Με τους Stones

Αν ο Keith Richards είναι η καρδιά των Stones, ο Mick Jagger είναι ο εγκέφαλος, η φωνή και... οι γοφοί. Από την αρχή, υπήρξε ο αδιαμφισβήτητος επικεφαλής. Οι κινήσεις του, ένα υβρίδιο παροξυσμού, αιλουροειδούς χάρης και προκλητικής σεξουαλικότητας, έγιναν το σήμα κατατεθέν του. Ενώ οι άλλοι έπαιζαν, ο Jagger έπαιζε το κοινό. Στιχουργικά, εξελίχθηκε από την εξιστόρηση απλών ερωτικών απογοητεύσεων σε έναν οξυδερκή κοινωνικό σχολιαστή, έναν σατιρικό παρατηρητή της αριστοκρατίας ("Play with Fire"), της υποκρισίας ("Sympathy for the Devil") και του σωβινισμού ("Under My Thumb", "Stupid Girl"), συχνά υιοθετώντας διαφορετι-

κές περσόνες για να πει τις ιστορίες του. Πέρα από την καλλιτεχνική του πλευρά, ο Jagger ήταν πάντα ο επιχειρηματίας του γκρουπ. Με το μυαλό του από το LSE να λειτουργεί παράλληλα με την rock 'n' roll καρδιά του, διαχειρίστηκε τις οικονομικές υποθέσεις, τις δισκογραφικές συμβάσεις και την εμπορική ονομασία "Rolling Stones" με αξιοζήλευτη οξυδέρκεια, εξασφαλίζοντας τη μακροβιότητα και την οικονομική τους αυτοκρατορία. Αυτή η διττή φύση του (καλλιτέχνης-επιχειρηματίας) ήταν συχνά η πηγή της σύγκρουσής του με τον ρομαντικό-αναρχικό Richards.

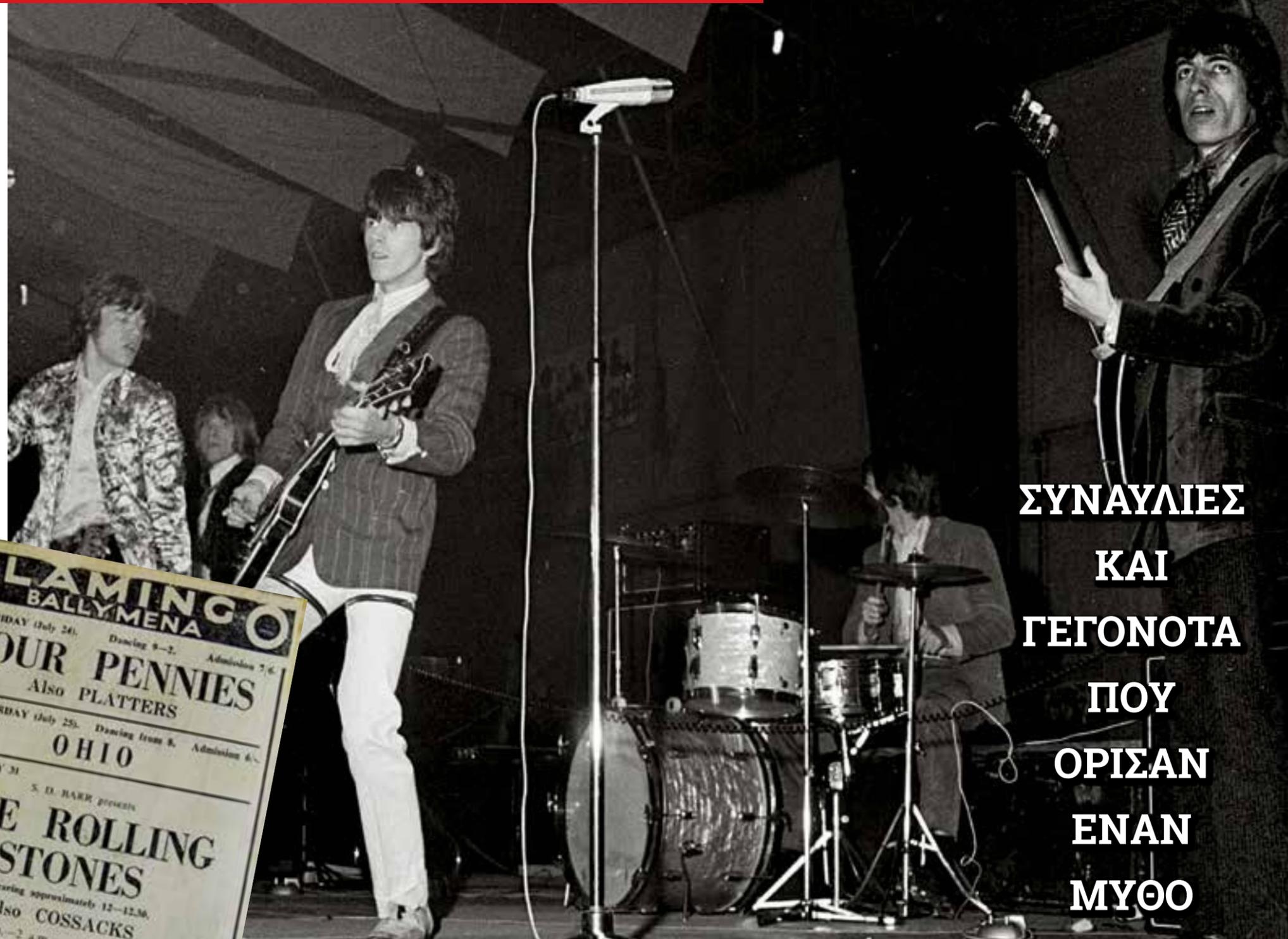
Παράλληλα και μετά

Η επιθυμία του Jagger να παραμένει πάντα επίκαιρος και να εξερευνά νέους ήχους τον οδήγησε σε μια σόλο καριέρα που ξεκίνησε στα μέσα της δεκαετίας του '80, προκαλώντας τον περιβόητο «Τρίτο Παγκόσμιο» (World War III) με τον Keith. Το άλμπουμ She's the Boss (1985) γνώρισε εμπορική επιτυχία, αλλά τα επόμενα (Primitive Cool, Wandering Spirit, Goddess in the Doorway) είχαν μικρότερο αντίκτυπο, αποδεικνύοντας ότι η μαγεία, τελικά, βρισκόταν στη χημεία του γκρουπ. Παράλληλα, ασχολήθηκε με την ηθοποιία, με πιο αξιοσημείωτες τις ερμηνείες του στις ταινίες Performance (1970) και Ned Kelly (1970), ενώ αργότερα ίδρυσε τη δική του εταιρεία κινηματογραφικών παραγωγών, Jagged Films. Το 2003, προς μεγάλη απογοήτευση του Richards που θεώρησε την πράξη ξεπούλημα στο κατεστημένο, χρίστηκε Ιππότης (Sir Mick Jagger) από τη Βασίλισσα Ελισάβετ για την προσφορά του στη μουσική. Σήμερα, στα 80+ του, συνεχίζει να χορεύει, να τραγουδά και να διοικεί την επιχείρηση Stones με μια ενέργεια που θα ζήλευαν τριαντάρηδες, αποδεικνύοντας ότι ο χρόνος είναι τελικά με το μέρος του.

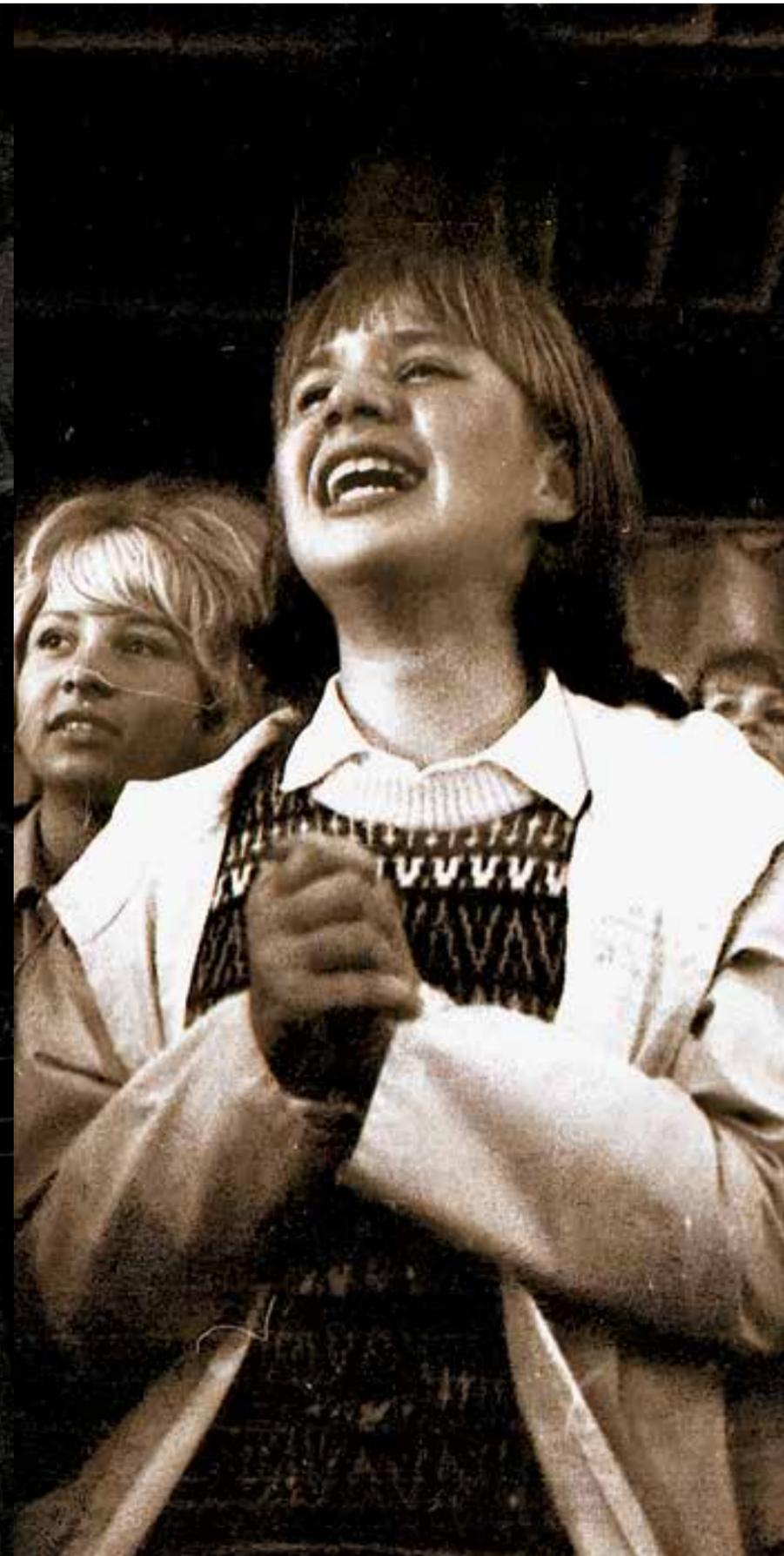

ΟΙ STONES ΣΤΗ ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Οι Rolling Stones σε συναυλία,
στη Χάγη, 15 Απριλίου 1967

ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ
ΚΑΙ
ΓΕΓΟΝΟΤΑ
ΠΟΥ
ΟΡΙΣΑΝ
ΕΝΑΝ
ΜΥΘΟ

Διαφήμιση για την εμφάνιση των Stones
στο Flamingo Ballroom Ballymena από τον τοπικό τύπο.

Οι ζωντανές εμφανίσεις των Rolling Stones δεν ήταν απλώς συναυλίες. Ήταν τελετές, ταραχές, ορόσημα και, πάνω απ' όλα, η πιο αδιάψευστη απόδειξη του γιατί τους αποκαλούν The Greatest Rock and Roll Band in the World.

Οι Rolling Stones σφυρηλατήθηκαν πάνω στη σκηνή. Εκεί, η χημεία τους έπαιρνε εκρηκτικές διαστάσεις, η μουσική τους μεταμορφωνόταν σε μια πρωτόγονη κραυγή και η σχέση τους με το κοινό γινόταν άμεση, σχεδόν σωματική. Κάθε περιοδεία, κάθε σημαντική εμφάνιση, δεν ήταν απλώς μια ευκαιρία να παίξουν τις επιτυχίες τους, αλλά ένα κεφάλαιο στην ατέλειωτη ιστορία τους.

The T.A.M.I. Show (1964): Η Μέρα που Έκλεψαν το Στέμμα

Το 1964, οι Stones ήταν ακόμα ανερχόμενοι, τουλάχιστον στην Αμερική. Όταν κλήθηκαν να παίξουν στο θρυλικό T.A.M.I. Show στη Σάντα Μόνικα, οι διοργανωτές έκαναν το λάθος να τους βάλουν να κλείσουν το πρόγραμμα, αμέσως μετά τον αδιαμφισβήτητο βασιλιά της σκηνής, τον James Brown. Ο Νονός της Soul έδωσε μια παράσταση ζωής, μια

καταιγίδα ενέργειας που φαινόταν αδύνατο να ξεπεραστεί. Ο Keith Richards θυμάται στο αυτοβιογραφικό του βιβλίο, Life: "Το να παίζει μετά τον James Brown ήταν το μεγαλύτερο λάθος που θα μπορούσε να κάνει κανείς. Ήταν απλά εξωπραγματικός".

Κι όμως. Οι Stones ανέβηκαν στη σκηνή. Αργοί, σχεδόν αδιάφοροι. Ο Jagger, αντί για τις χορευτικές φιγούρες του Brown, κινήθηκε με μια νωχελική, προκλητική σεξουαλικότητα. Έπαιξαν πέντε τραγούδια, με το "It's All Over Now" να ξεσηκώνει το πλήθος. Δεν προσπάθησαν να ανταγωνιστούν τον Brown στην αθλητικότητά του. Αντ' αυτού, παρουσίασαν κάτι διαφορετικό: ακατέργαστο, επικίνδυνο, λευκό blues με μια στάση που αφηφούσε τα πάντα. Κέρδισαν. Όχι με τους όρους του Brown, αλλά με τους δικούς τους. Ήταν η στιγμή που η Αμερική κατάλαβε ότι αυτοί οι ατημέλητοι Άγγλοι δεν αστειεύονταν. Όπως παρατήρησε αργότερα ένας κριτικός, "Ο James Brown έδωσε το καλύτερο σόου. Οι Rolling Stones ήταν το σόου".

The Rolling Stones Rock and Roll Circus (Δεκέμβριος 1968): Το Χαμένο Πάρτι που Έγινε Θρόλος

Στα τέλη του 1968, οι Stones βρίσκονταν σε δημιουργικό οργανισμό μετά το Beggars Banquet. Ο Jagger είχε την ιδέα να στήσουν ένα τηλεοπτικό σόου-υπερπαραγωγή, όχι απλά μια συναυλία, αλλά ένα πραγματικό τσίρκο με καλεσμένους μερικά από τα μεγαλύτερα ονόματα της εποχής. Το αποτέλεσμα ήταν το Rock and Roll Circus, που γυρίστηκε σε ένα στούντιο του Λονδίνου αλλά παρέμεινε στο ράφι για σχεδόν 28 χρόνια.

Η σύνθεση των καλεσμένων ήταν ονειρική: The Who, Jethro Tull, Taj Mahal, Marianne Faithfull και μια one-off υπερ-μπάντα, οι The Dirty Mac, με τους John Lennon, Eric Clapton, Keith Richards και Mitch Mitchell. Οι The Who, μάλιστα, έδωσαν μια τόσο καταγυστική ερμηνεία του "A Quick One, While He's Away", που λέγεται ότι οι ίδιοι οι Stones ένιωσαν πως η δική τους εμφάνιση, που γυρίστηκε τα ξημερώματα, έμοιαζε κουρασμένη και κάπως υποτονική. Αυτός θεωρείται ο κύριος λόγος που το project θάφτηκε.

Νορβηγοί οπαδοί των Rolling Stones κατά την άφιξή τους στο Φόρνεμπου, την ημέρα πριν από τη συναυλία τους στο εκθεσιακό κέντρο του Σκόγιεν στις 24 Ιουνίου 1964.

Από τα γαρύφαλλα και τα επεισόδια της Λεωφόρου στην θριαμβευτική επιστροφή στο ΟΑΚΑ, οι δύο επισκέψεις των Stones στην Ελλάδα καθρεφτίζουν την ταραχώδη σχέση της χώρας με το rock 'n' roll και την εξέλιξη του ίδιου του μύθου τους. Η σχέση των Rolling Stones με την Ελλάδα μοιάζει με σενάριο ταινίας γραμμένο σε δύο πράξεις. Η πρώτη, το 1967, είναι ένα δράμα γεμάτο ένταση, παρεξηγήσεις και βίαιο, ανολοκλήρωτο φινάλε. Η δεύτερη, το 1998, είναι μια επική παραγωγή θριάμβου, εξιλέωσης και επιβεβαίωσης. Ανάμεσά τους, ένα χάσμα 31 ετών, μέσα στο οποίο άλλαξε ριζικά και η Ελλάδα και το ίδιο το συγκρότημα.

Πράξη Πρώτη

17 Απριλίου 1967, Γήπεδο Παναθηναϊκού

Η ατμόσφαιρα στην Αθήνα τον Απρίλιο του 1967 ήταν ήδη ηλεκτρισμένη. Η πολιτική κατάσταση ήταν εκρηκτική και η χώρα βρισκόταν, χωρίς να το ξέρει, μόλις τέσσερις ημέρες πριν από την επιβολή της στρατιωτικής δικτατορίας. Μέσα σε αυτό το κλίμα, η άφιξη του πιο επικίνδυνου και βρώμικου ροκ συγκροτήματος του πλανήτη ήταν από μόνη της μια πρόκληση.

Η συναυλία ορίστηκε στο γήπεδο του Παναθηναϊκού, στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας. Το κοινό ήταν ένα αλλόκοτο μείγμα από ελάχιστους πραγματικούς οπαδούς που ήξεραν τι να περιμένουν, πολλούς περιέργους που είχαν ακούσει για τους «μαλλιάδες» και μια μαζική, νευρική παρουσία της αστυνομίας, αποφασισμένη να επιβάλει την τάξη.

Η ιστορία της συναυλίας έχει πάρει διαστάσεις μύθου, με επίκεντρο το περίφημο επεισόδιο με τα γαρύφαλλα. Ο γνωστός δημοσιογράφος και παραγωγός Νίκος Μαστοράκης, που συμμετείχε στη διοργάνωση, θέλοντας να κάνει μια χειρονομία καλής θέλησης, προσέφερε καλάθια με κόκκινα γαρύφαλλα στο συγκρότημα για να τα πετάξουν στο κοινό. Σύμφωνα με την αφήγηση του ίδιου του Μαστοράκη, ο Keith

Richards, θεωρώντας τα λουλούδια ένα χαρακτηριστικό αστικό, αντέδρασε σπρώχνοντάς τα με το πόδι του. Ο Jagger, από την άλλη, άρχισε να τα ποδοπατάει προκλητικά πάνω στη σκηνή.

Αυτή η κίνηση ήταν η σπίθα στην πυριτιδαποθήκη. Η μουσική, δυνατή και πρωτόγνωρη για τα ελληνικά δεδομένα, σε συνδυασμό με τη προκλητική σκηηνική παρουσία του Jagger, οδήγησε τις αρχές σε δράση. Αφού έπαιξαν μερικά τραγούδια, μεταξύ των οποίων τα "Last Time", "Lady Jane" και "19th Nervous Breakdown", και ενώ ξεκινούσαν το "(I Can't Get No) Satisfaction", η αστυνομία έδωσε εντολή να κλείσουν οι ενισχυτές.

Ο Τύπος της εποχής, βαθιά συντηρητικός, αποτύπωσε πλήρως το πολιτισμικό σοκ. Σε ρεπορτάζ της εφημερίδας Τα Νέα την επόμενη μέρα, η περιγραφή ήταν αποκαλυπτική: *Ο εκκωφαντικός θόρυβος, οι διαπεραστικά κραυγαί και οι άναρθροι αλαλαγμοί των οργανοπαικτών, εδημιούργησαν μίαν ατμόσφαιρα νευρικότητας... Πολλοί από τους νεαρούς θεατές, κυρίως οι μακρυμάλληδες, εκόρευαν κατά τρόπον προκλητικόν.* Άλλα δημοσιεύματα έκαναν λόγο για όργιο θορύβου και αχαλίνωτους μαλλιάδες, αδυνατώντας να κατανοήσουν το φαινόμενο που είχαν απέναντί τους.

Η συναυλία διακόπηκε βίαια. Το συγκρότημα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ: ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΟΥ '67 ΚΑΙ Η ΕΞΙΛΕΩΣΗ ΤΟΥ '98

φυγαδεύτηκε, αφήνοντας πίσω του ένα κοινό σε αναβρασμό και μια υπόσχεση ανολοκλήρωτη. Η συναυλία του '67 έγινε θρύλος, ένα σύμβολο της σύγκρουσης του παλιού με το νέο και ένας ζοφερός αιωνός για όσα θα ακολουθούσαν λίγες μέρες μετά.

Πράξη Δεύτερη

16 Σεπτεμβρίου 1998, Ολυμπιακό Στάδιο (ΟΑΚΑ)

Τριάντα ένα χρόνια μετά, το τοπίο ήταν αγνώριστο. Η Ελλάδα ήταν μια σύγχρονη ευρωπαϊκή δημοκρατία. Οι Rolling Stones δεν ήταν πια επικίνδυνοι αντάρτες, αλλά οι αδιαφιλονίκητοι βασιλιάδες του rock, επικεφαλής μιας γιγαντιαίας περιοδείας-επιχείρησης, της Bridges to Babylon. Η επιστροφή τους στην Αθήνα δεν ήταν απλώς μια ακόμα στάση στην περιοδεία τους. Ήταν η πληρωμή ενός παλιού χρέους. Το σκηηνικό δεν ήταν πια το ποδοσφαιρικό γήπεδο της Λεωφόρου, αλλά το τεράστιο Ολυμπιακό Στάδιο. Περισσότεροι από 70.000 θεατές, ένα πλήθος που κάλυπτε γενιές – από αυτούς που ήταν έφηβοι το '67 μέχρι τα παιδιά τους – συγκεντρώθηκαν για να δουν την ιστορία να γράφεται σωστά αυτή τη φορά. Η ατμόσφαιρα ήταν γεμάτη προσμονή και συγκίνηση.

Η παραγωγή ήταν φαραωνική. Μια τεράστια οθόνη δέσποζε στο κέντρο της σκηνής, πλαισιωμένη από γλυπτά εμπνευσμένα από τη Βαβυλώνα. Μια γέφυρα μήκους 50 μέτρων ξεδιπλωνόταν και μετέφερε το συγκρότημα σε μια μικρότερη σκηνή στο κέντρο του σταδίου. Ήταν η επιτομή του επαγγελματικού stadium rock.

Και η μουσική; Ήταν μια αποζημίωση. Για πάνω από δύο ώρες, οι Stones παρέδωσαν ένα άφογο, γεμάτο ενέργεια σετ. Ο Jagger, αεικίνητος, απευθύνθηκε στο κοινό στα ελληνικά: «Καλησπέρα Αθήνα! Επιτέλους, ήρθαμε πάλι. Μας πήρε λίγο καιρό!» είπε, προκαλώντας αποθεωτικό χειροκρότημα. Από το εναρκτήριο ριφ του "Satisfaction" – του τραγουδιού που τους είχαν κόψει 31 χρόνια πριν – μέχρι το

"Jumpin' Jack Flash", το "Honky Tonk Women" και το "Sympathy for the Devil", το συγκρότημα απέδειξε γιατί ο θρύλος τους άντεξε στον χρόνο.

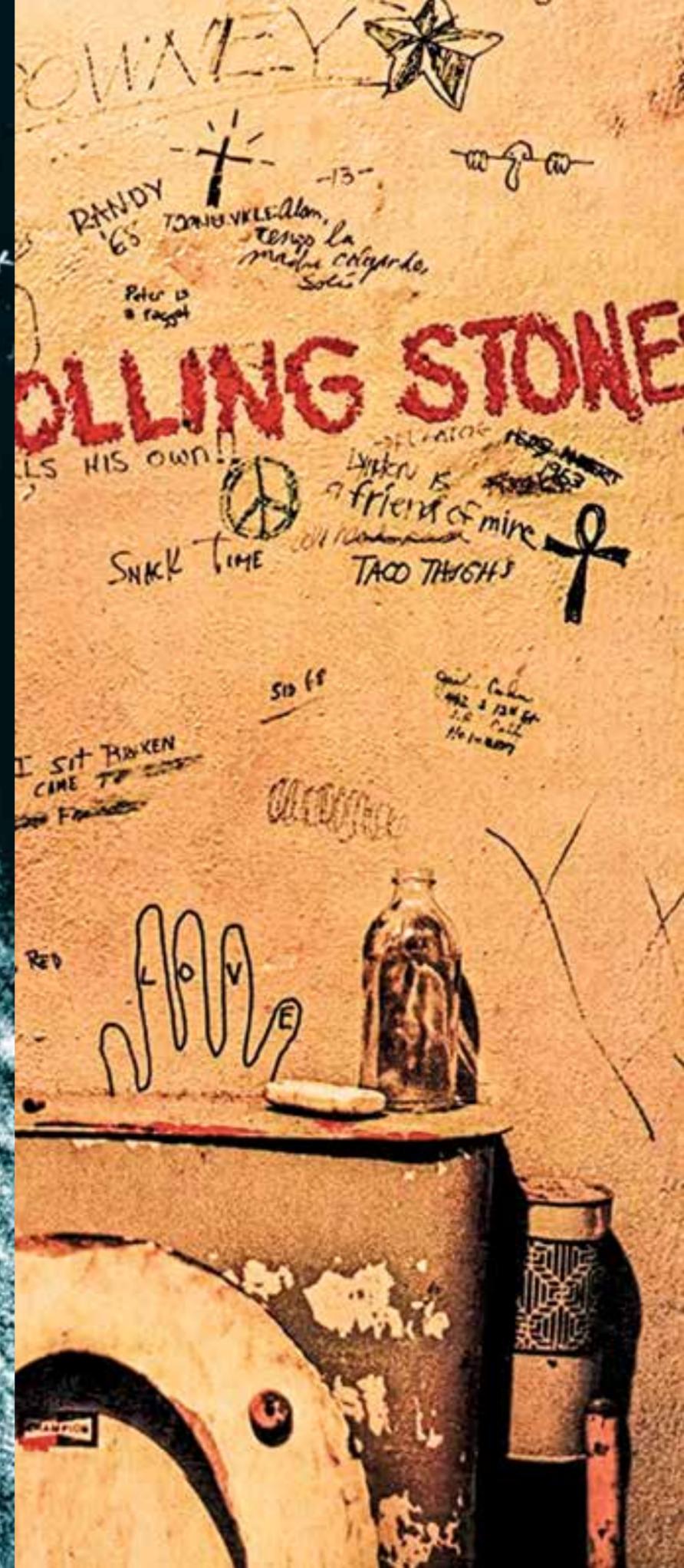
Ο ελληνικός Τύπος, αυτή τη φορά, μιλούσε μια εντελώς διαφορετική γλώσσα. Για παράδειγμα, η εφημερίδα Ελευθεροτυπία σημείωνε: *Χθες το βράδυ στο ΟΑΚΑ, οι Rolling Stones δεν πλήρωσαν απλώς ένα παλιό γραμμάτιο. Έγραψαν το κεφάλαιο που έλειπε από την ελληνική ροκ ιστορία. Η γέφυρα προς τη Βαβυλώνα στήθηκε τελικά, και από πάνω της πέρασε ένας ολόκληρος λαός που περίμενε αυτή τη στιγμή για τρεις δεκαετίες.*

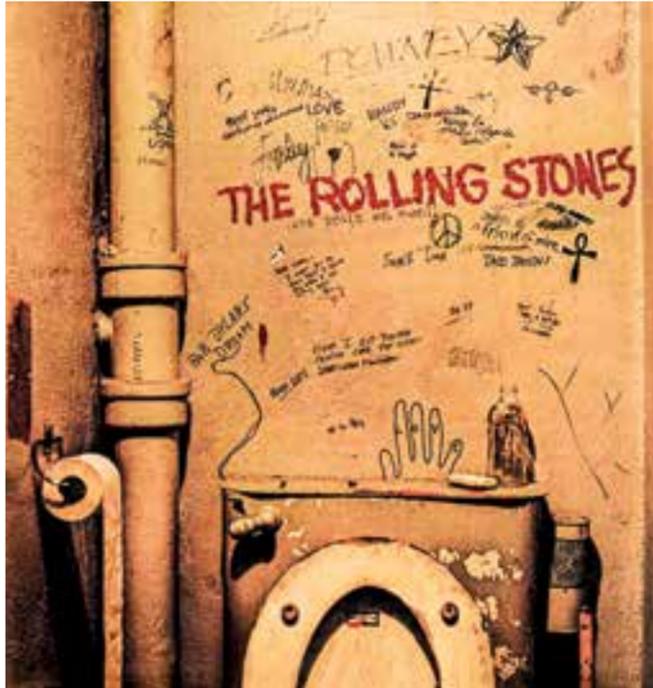
Η συναυλία του 1998 έκλεισε τον κύκλο. Η οργή και η καχυποψία του '67 έδωσαν τη θέση τους στον θρίαμβο και την καθολική αποδοχή του '98. Οι δύο αυτές επισκέψεις, τόσο δραματικά διαφορετικές μεταξύ τους, παραμένουν η τέλεια αποτύπωση της πορείας όχι μόνο των ίδιων των Rolling Stones, αλλά και της ίδιας της Ελλάδας μέσα στον χρόνο.

ΚΥΡΙΑ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ & ΔΙΣΚΟΚΡΙΤΙΚΕΣ

Οι Δέκα Εντολές του Rock 'n' Roll

Η δισκογραφία των Rolling Stones είναι ένας καθρέφτης της ίδιας της εξέλιξης της rock μουσικής. Από το ωμό R&B, στην ψυχεδέλεια, το country-blues, τη disco, το punk και πίσω πάλι στις ρίζες. Η επιλογή δέκα καλύτερων δίσκων είναι εκ φύσεως υποκειμενική και αμφιλεγόμενη. Ωστόσο, οι παρακάτω δέκα δουλειές αποτελούν αδιαμφισβήτητα ορόσημα, όχι μόνο για το συγκρότημα, αλλά για ολόκληρη τη μουσική του 20ού και 21ου αιώνα.

ΑΚΟΥΣΕ ΤΟ

Beggars Banquet (1968)

Η Κάθαρση μετά την Ψυχεδέλεια

Μετά την πολύχρωμη αλλά κάπως συγκεχυμένη ψυχεδελική περιπέτεια του *Their Satanic Majesties Request*, οι Stones ένωσαν την ανάγκη να γυρίσουν σπίτι. Το *Beggars Banquet* είναι αυτή η επιστροφή: ένας δίσκος γυμνός, ακουστικός, βαθιά ριζωμένος στην αμερικανική μουσική παράδοση. Με τον παραγωγό Jimmy Miller στο τιμόνι, οι Stones απογυμνώνουν τον ήχο τους και ξαναβρίσκουν τη βρώμικη, blues δύναμή τους. Ηχογραφημένο σε μια περίοδο παγκόσμιας αναταραχής (δολοφονίες Κένεντι και Κινγκ, Μάης του '68, πόλεμος του Βιετνάμ), το άλμπουμ είναι διαποτισμένο με μια αίσθηση επικείμενης αποκάλυψης.

Κορυφαίες Στιγμές: Το εναρκτήριο "Sympathy for the Devil" είναι ένα από τα σπουδαιότερα τραγούδια που γράφτηκαν ποτέ. Ο Jagger, σε μια από τις καλύτερες ερμηνείες του, ενσαρκώνει έναν σαθηνευτικό Εωσφόρο που αφηγείται τον ρόλο του στις μεγάλες τραγωδίες της ανθρωπότητας, υπό τους ήχους ενός δαιμονισμένου σάμπα ρυθμού. Το "Street Fighting Man", με τον χαρακτηριστικό ήχο της παραμορφωμένης ακουστικής κιθάρας, έγινε ο ανεπίσημος ύμνος των εξεγέρσεων της εποχής. Και το "Stray Cat Blues" είναι Stones στα καλύτερά τους: ένα αργό, λάγνο, απειλητικό blues για τα όρια της ηθικής.

ΕΓΡΑΨΑΝ...

Rolling Stone (1968): Ο συνιδρυτής του περιοδικού, Jann S. Wenner, έγραφε στην αρχική κριτική: *Οι Rolling Stones επέστρεψαν, και με αυτό το άλμπουμ επαναδιεκδικούν εμφατικά τον τίτλο τους ως 'η μεγαλύτερη rock and roll μπάντα του κόσμου'. [...] Είναι ένας δίσκος γεμάτος ζεστασιά, συναίσθημα και δύναμη. Είναι το καλύτερό τους άλμπουμ.*

Mojo: *Απογυμνωμένοι από την ψυχεδέλεια, οι Stones ξαναβρήκαν τον εαυτό τους ως σκοτεινοί άρχοντες του αμερικανικού πρωτογονισμού. Ένα αριστούργημα που καθόρισε την κατεύθυνσή τους για τα επόμενα χρόνια.*

ΑΚΟΥΣΕ ΤΟ

Let It Bleed (1969)

Το Σκοτεινό Αντίο στα '60s

Αν το *Beggars Banquet* ήταν η προειδοποίηση, το *Let It Bleed* είναι η ίδια η καταιγίδα. Είναι το άλμπουμ που κλείνει την πόρτα στη δεκαετία του '60 με έναν τρόπο βίαιο και μελαγχολικό. Ηχογραφήθηκε κατά τη διάρκεια της αποσύνθεσης του Brian Jones και της άφιξης του Mick Taylor, και αυτή η αίσθηση μετάβασης και απώλειας είναι διάχυτη. Ο ήχος είναι πιο πλούσιος, πιο σκοτεινός και πιο απελπισμένος, ένας αποχαιρετισμός στην εποχή της αγάπης που τελειώνει με την τραγωδία του Altamont, λίγες μέρες μετά την κυκλοφορία του.

Κορυφαίες Στιγμές: Το εναρκτήριο "Gimme Shelter" είναι ίσως η πιο αγωνιώδης και δυνατή στιγμή της δισκογραφίας τους. Με τη στοιχειωτική εισαγωγή του Keith Richards και την σπαρακτική ερμηνεία της τραγουδίστριας Merry Clayton (ειδικά η κραυγή της "Rape, murder, it's just a shot away!"), είναι ένας ύμνος της Αποκάλυψης. Το "You Can't Always Get What You Want" ξεκινά με μια χορωδία αγοριών και εξελίσσεται σε ένα επικό φινάλε, μια γλυκόπικτη παραδοχή για τη ζωή, την απώλεια και την ελπίδα. Το ομώνυμο κομμάτι, "Let It Bleed", είναι ένα ακατέργαστο, country-blues διαμάντι.

ΕΓΡΑΨΑΝ...

NME (1969): Το βρετανικό περιοδικό το υποδέχτηκε ως ένα ακόμα βήμα προς τα εμπρός: *Οι Stones συνεχίζουν να ωριμάζουν, δημιουργώντας μουσική που είναι ταυτόχρονα βαθιά ριζωμένη στο blues αλλά και απόλυτα σύγχρονη. Ένας δίσκος που απαιτεί την προσοχή σου.*

Rolling Stone (Greil Marcus, 1970): *Είναι ένας δίσκος για το τέλος του κόσμου. [...] Είναι η πιο δυνατή, η πιο βίαιη και η πιο συναισθηματική μουσική που έχουν ηχογραφήσει ποτέ.*

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΕΣ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ 1950-σήμερα

Μια χρονολογική καταγραφή των γεγονότων που σημάδεψαν την πορεία του συγκροτήματος που αρνείται πεισματικά να σταματήσει να κυλάει.

1950

Ο Mick Jagger και ο Keith Richards συναντούνται για πρώτη φορά στο προαύλιο του δημοτικού σχολείου του Westworth County.

1954

Ο Charlie Watts παίρνει ως χριστουγεννιάτικο δώρο τα πρώτα του τύμπανα.

1962

Στις 12 Ιουλίου, οι Rollin' Stones (με το g να προστίθεται αργότερα) δίνουν την πρώτη τους επίσημη συναυλία στο Marquee Club του Λονδίνου. Η σύνθεση: Mick Jagger (φωνή), Keith Richards (κιθάρα), Brian Jones (κιθάρα), Ian Stewart (πιάνο), Dick Taylor (μπάσο) και Tony Charman (ντραμς).

Λίγο αργότερα, οι Bill Wyman και Charlie Watts θα αντικαταστήσουν τους Taylor και Charman, οριστικοποιώντας την κλασική αρχική σύνθεση.

1963

Υπογράφουν συμβόλαιο με τη Decca Records. Κυκλοφορεί το πρώτο τους σινγκλ, μια διασκευή στο "Come